

โรคไข้มองอักเสบ (Encephalitis)

โรคไข้มองอักเสบ เป็นการรายงานผู้ป่วยที่มีอาการเข้า
ได้กับนิยามของโรคไข้มองอักเสบ หรือตามการวินิจฉัยของแพทย์
ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2544 – 2553 ค.ศ. 2001 – 2010)
พบว่าปี พ.ศ. 2544 – 2547 (ค.ศ. 2001 – 2004) อัตราป่วย
แนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2548 – 2552 (ค.ศ.
2005 – 2009) อัตราป่วยกลับมีแนวโน้มสูงขึ้น (รูปที่ 1)

ปี พ.ศ. 2553 (ค.ศ. 2010) สำนักระบาดวิทยา ได้รับ
รายงานผู้ป่วยโรคไข้มองอักเสบรวม 431 ราย อัตราป่วย 0.68
ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 24 ราย อัตราตาย 0.04 ต่อ
ประชากรแสนคน อัตราป่วยตาย ร้อยละ 5.57 ในจำนวนผู้ป่วย
โรคไข้มองอักเสบทั้งหมดจำแนกเป็นโรคไข้มองอักเสบที่ไม่ได้
ระบุสาเหตุ (Encephalitis unspecified) 391 ราย (ร้อยละ
90.72) อัตราป่วย 0.61 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 22 ราย
อัตราป่วยตาย ร้อยละ 5.63 ผู้ป่วยไข้มองอักเสบเจอี (Japanese
B encephalitis) 40 ราย (ร้อยละ 9.28) อัตราป่วย 0.06 ต่อ
ประชากรแสนคน เสียชีวิต 2 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 5

โรคไข้มองอักเสบเจอี พบผู้ป่วยได้ตลอดทั้งปี จำนวน
ตั้งแต่ 1 – 13 ราย ยกเว้นเดือนมีนาคมไม่พบผู้ป่วย (รูปที่ 2)
จำนวนผู้ป่วยน้อยกว่าค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2548 – 2552
ค.ศ. 2005 - 2009)

ภาคเหนือมีอัตราป่วยสูงสุด 0.19 ต่อประชากรแสนคน
รองลงมา คือ ภาคกลาง (0.06) ภาคใต้ (0.03) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (0.01) (รูปที่ 3)

จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด 10 อันดับแรก คือ จังหวัด
ตาก เท่ากับ 1.53 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา ได้แก่
กำแพงเพชร (0.69) ปราจีนบุรี (0.43) เชียงใหม่ (0.43)
แม่ฮ่องสอน (0.41) ชลบุรี (0.31) อำนาจเจริญ (0.27) สงขลา
(0.22) ฉะเชิงเทรา (0.15) และนครพนม (0.14) (รูปที่ 4)

อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย 1:1.1 กลุ่มอายุที่พบ
อัตราป่วยสูงสุด คือ 5 – 9 ปี (0.32 ต่อประชากรแสนคน)
รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 0 – 4 ปี (0.28), 10 – 14 ปี (0.11),
25 – 34 ปี และ 65 ปีขึ้นไป อัตราป่วยเท่ากัน (0.04) (รูปที่ 5)

สัดส่วนอาชีพที่พบสูงสุด คือ ในปกครอง ร้อยละ 47.50
รองลงมา คือ นักเรียน (32.50) รับจ้าง (12.50) เกษตรกรรม
(5.00) และอื่นๆ (2.50) อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
ร้อยละ 82.50 ในเขตเทศบาล ร้อยละ 17.50 เข้ารับการรักษาใน
ทางระบาดวิทยา พบจำนวนผู้ป่วยไข้มอง
อักเสบเจอี (Japanese B encephalitis)
40 ราย (9.28) ซึ่งจะต้องประสานเรื่องข้อมูล
ระหว่างทั้ง 2 แหล่งต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป ร้อยละ 55.00 โรงพยาบาล
ชุมชน (35.00) คลินิก/โรงพยาบาลเอกชน (5.00) สถานีอนามัย
(2.5) และโรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร (2.5)

การสอบสวนโรค โรคไข้มองอักเสบ เป็นโรคใน
ข่ายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ซึ่งกำหนดให้มีการสอบสวนโรค
ทุกราย เมื่อ พ.ศ. 2541 (ค.ศ. 1997) ทั้งนี้เพื่อหาสาเหตุการ
ระบาดว่าเป็นโรคไข้มองอักเสบเจอี หรือโรคอื่นใด ซึ่งในครั้งนั้น
ประเทศมาเลเซีย มีการระบาดของโรคไข้มองอักเสบ มีผู้ป่วย
265 ราย เสียชีวิต 105 ราย อัตราป่วยตายสูงประมาณ ร้อยละ 40
ภายหลังจึงแยกเชื้อได้ว่าเกิดจากเชื้อไวรัสญี่ปุ่น วิธีการติดต่อ
สัมผัสโดยตรงกับเลือด ปัสสาวะ อุจจาระของสุกรป่วย ทำให้สุกร
ถูกฆ่าตายเป็นจำนวนมาก ซึ่งแตกต่างจากโรคไข้มองอักเสบเจอี
หมูเป็นรังโรค หมูที่ติดเชื้อ JEV จะไม่มีอาการ แต่มีเชื้อในเลือด
เมื่อยุบไปกัดหมูในระยะนี้ เชื้อจะเข้าไปในยุบ เมื่อยุบมากัดคน จะ
แพร่เชื้อเข้าสู่คน

ข้อมูลทางห้องปฏิบัติการโดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ปี พ.ศ. 2553 ฝ่ายอวาโบริไวรัส กรมวิทยาศาสตร์
การแพทย์ ได้รับตัวอย่างส่งตรวจหาเชื้อไวรัสเจอี 485 ราย ผล
ยืนยันการติดเชื้อไวรัสเจอี 75 ราย ร้อยละ 15.47 ติดเชื้อไวรัส
เดงกี 2 ราย (0.41) ติดเชื้อไวรัสในกลุ่ม Flavivirus แต่ไม่สามารถ
ระบุชนิดของเชื้อได้ 19 ราย (3.92) ให้ผลลบต่อเชื้อไวรัสเจอี 57 ราย
(11.75) และไม่สามารถสรุปผลการตรวจได้ 332 ราย (68.45)

สรุป โรคไข้มองอักเสบ ปี พ.ศ. 2553 อัตราป่วยมี
แนวโน้มสูงขึ้น เป็นผู้ป่วยไข้มองอักเสบเจอี (Japanese B
encephalitis) 40 ราย ร้อยละ 9.28 อัตราป่วย 0.06 ต่อ
ประชากรแสนคน เสียชีวิต 2 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 5 การ
กระจายของโรคพบผู้ป่วยตลอดปี ภาคเหนือมีอัตราป่วยสูงสุด
0.19 ต่อประชากรแสนคน โดยจังหวัดตาก อัตราป่วยสูงสุด 1.53
ต่อประชากรแสนคน กลุ่มอายุ 5 – 9 ปี อัตราป่วยสูงสุด เท่ากับ
0.32 ต่อประชากรแสนคน อาชีพที่พบสูงสุด คือ ในปกครอง
ร้อยละ 47.50 ผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
ร้อยละ 82.50 เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาล
ทั่วไปสูงสุด ร้อยละ 55 ข้อมูลทางห้องปฏิบัติการโดยกรม
วิทยาศาสตร์การแพทย์ ผลยืนยันการติดเชื้อไวรัสเจอี 75 ราย
ร้อยละ 15.47 ซึ่งแตกต่างกับการรายงานโรคในข่ายงานเฝ้าระวัง

ขอขอบคุณข้อมูลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการจากฝ่ายอวาโบริไวรัส สถาบันวิจัย
วิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ผู้เรียบเรียง

สมบุญ เสนาะเสียง

Fig. 1 Reported Cases of Encephalitis, total (28,29) per 100,000 Population, by Year, Thailand, 2001 - 2010

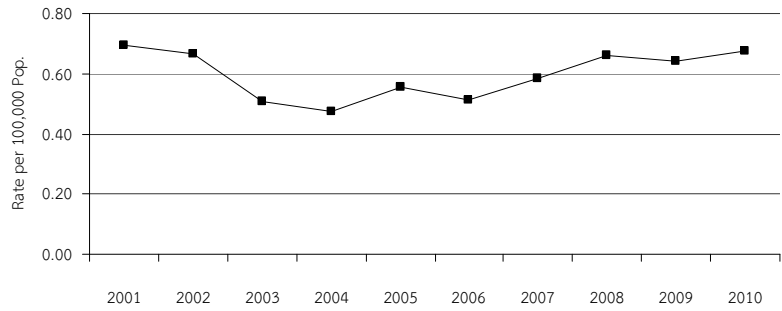


Fig. 2 Reported Cases of Japanese B encephalitis, by Month, Thailand, 2006 - 2010

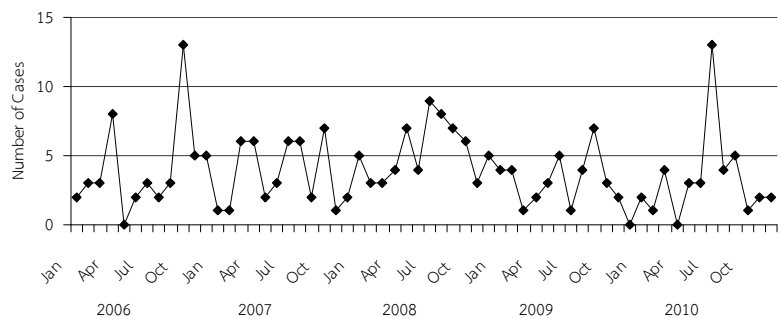


Fig. 3 Reported Cases of Japanese B encephalitis per 100,000 Population, by Region, Thailand, 2006 - 2010



Fig. 5 Reported Cases of Japanese B encephalitis, by Age-group, Thailand, 2001 - 2010

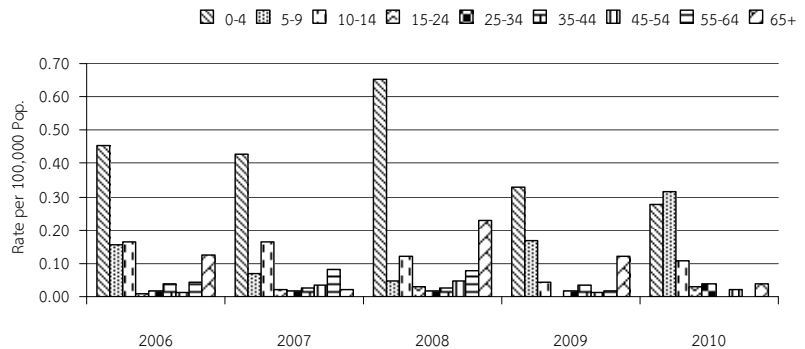


Fig. 4 Reported Cases of Japanese B encephalitis per 100,000 Population, by Province, Thailand, 2010

